

KEMANDA TÜRK MÜZİĞİ MATERYALLERİ KULLANILARAK HAZIRLANMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ

Analysis of Graduate Theses Prepared Using Turkish Music Materials in Violin

DOI NO: 10.36442/AMADER.2022.65

Hüseyin PARPUCU¹

Geliş Tarihi: 17.04.2022

Kabul Tarihi: 23.06.2022

Özet

Kemanda Türk müziği materyalleri kullanılarak hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının çeşitli özelliklerinin incelenmesi ve belirlenmesinin, bu alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara fikir oluşturması ve bu konudaki gelinen son durumun ortaya konulması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple bu araştırma ile, kemanda Türk müziği materyalleri kullanılarak hazırlanmış lisansüstü tezlerin çeşitli özelliklerinin incelenmesi, kategorize edilmesi ve bu tezlere yönelik olarak genel bir çerçevenin oluşturulması amaçlanmaktadır. Araştırmaya konu olan tezlerin çeşitli özelliklerinin ortaya çıkartılması ve kategorize edilmesi sebebiyle bu araştırma betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile şekillenmiştir. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilerek araştırmanın amacına uygun olduğu tespit edilen 41 lisansüstü tez oluşturmakta olup tezlerin çeşitli özellikleri 'Betimsel İçerik Analizi' yöntemi ile elde edilmiştir. Betimsel içerik analizi ile tezlerden elde edilen ve en sık yer alan 5 sonuç ve öneri ile diğer kategorilerdeki bütün veriler frekans (f) ve yüzde (%) şeklinde sunulmuş ve tablolar halinde gösterilmiştir. Araştırmada tezlerin çoğunlukla yüksek lisans derecesinde ve betimsel yöntem ile hazırlandığı; çoğunluğunda Türk Halk Müziği türünün ve düzenleme (uyarlama) ile ilgili materyal türünün kullanıldığı; çoğunluğunun Gazi Üniversitesi ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde ve en sık 2019 yılında hazırlandığı; 21 tezde, ele alınan Türk müziği materyallerinin çeşitli özellikleri ile ilgili sonuçların ortaya çıktığı ve 33 tezde, kemana uyarlanan Türk müziği düzenlemelerine yönelik olarak etüt, alıştırma, gam, arpej ve egzersiz gibi materyallerin sayısının arttırılabileceği şeklinde öneriler verildiği ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Keman, Türk Müziği, Materyal, Lisansüstü Tez.*

Abstract

It is thought that the examination and determination of various features of postgraduate thesis studies prepared by using Turkish music materials on the violin are essential in terms of creating ideas for researchers who want to do research in this field and revealing the latest situation on this subject. For this

¹Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik Bölümü parsan_011@hotmail.com

reason, with this research, it is aimed to examine and categorize various features of postgraduate theses prepared using Turkish music materials on violin and to create a general framework for these theses. Due to the revealing and categorization of various features of the theses that are the subject of the research, this research has been shaped by the survey model, which is one of the descriptive research methods. The sample of the research consists of 41 postgraduate theses that were selected by the purposeful sampling method and determined to be suitable for the purpose of the research, and various features of the theses were obtained by the 'Descriptive Content Analysis' method. The most frequent 5 results and suggestions obtained from theses by descriptive content analysis and all data in other categories are presented as frequency (f) and percentage (%) and shown in tables. In the research, it was found that the theses were mostly prepared at the master's degree and with the descriptive method; Turkish Folk Music genre and the type of material related to arrangement (adaptation) are used in the majority; most of them were prepared in Gazi University and Educational Sciences Institutes and most frequently in 2019; It has been concluded that the results related to the various features of the Turkish music materials discussed in 21 theses have emerged and that the number of materials such as etudes, exercises, scales, arpeggio and exercises can be increased for Turkish music arrangements adapted to the violin in 33 theses.

Keywords: Violin, Turkish Music, Materiel, Graduate Theses.

GİRİŞ

Türkiye'deki lisans düzeyinde verilen mesleki müzik eğitimi 1982-1983 yıllarında çıkartılan yasalarla resmiyet kazanmış ve bu eğitimi veren kurumların gelişmelerinin önü açılmıştır. Bu kurumlar, mesleki müzik eğitimi alanındaki öğrencilerin yetiştirilmesi adına lisans ve lisansüstü verdikleri akademik eğitim ile bu alandaki çeşitli programların geliştirilmesinde ve oluşturulmasında önemli görevlere sahiptir (Uçan, 2005: 55).

Müzik eğitiminin vazgeçilmez öğelerinden olan çalgı eğitimi ve yaylı çalgılar, müzik eğitiminin temel boyutlarından birisini oluşturmaktadır. Yaylı çalgılar grubunun üyeleri olan keman, viyola ve viyolonsel literatür, teknik ve müzikal kapasitesinin oldukça geniş imkanlara sahip olmasından dolayı bu çalgılar, mesleki müzik eğitiminin verildiği kurumlarda etkin bir şekilde kullanılmakta; senfoni ve oda müziği gruplarının yapı taşlarını oluşturmaktadırlar. Mesleki müzik eğitiminin verildiği kurumlardaki keman eğitimi, ilköğretim veya ortaöğretim düzeyinden başlayarak lisans ve lisansüstü programlara kadar devam eder (Demirbatır, 2001b: 144).

Tarih boyunca çalgılar belirli özelliklerine göre sınıflandırılmış ve adlandırılmıştır. 4 üyesi bulunan yaylı çalgılar grubu da bu

sınıflandırmalardan birisidir. Keman, bu grup içerisindeki en küçük ve en tiz sese sahip olan üyedir. Çoğunlukla ana ve yan ezgiyi seslendirmesi bakımından orkestraların ve yaylı çalgı topluluklarının vazgeçilmezi olan keman, birtakım besteci ve sanatçılara göre yaylı çalgıların babası olarak nitelendirilmektedir.

Sözcük olarak Farsçadan Türkçe'ye geçen 'Keman' sözcüğü farklı medeniyetler tarafından farklı şekillerde isimlendirilmiştir. Kemanın kullanım ve ses olanakları oldukça geniş olduğundan, dünyanın birçok ülkesinde hem kullanılmakta hem de oldukça sevilmektedir (Say, 2005: 290).

18. yüzyıla kadar Türk müziğinde yaylı çalgı olarak rebab, kemençe ve sinekeman kullanılıyorken, 18. yüzyıldan sonra bu enstrümanların yerini Avrupa kökenli bir çalgı olan keman almaya başlamıştır (Hatipoğlu, 2017: 291). Kemanın doğuya getirilişi ile ilgili kaynaklardaki en eski bilgi olarak Fonton' un 'Batı kemani doğuya Rumlar' dan Kör Yorgi (Corci) tarafından getirilmiştir' ifadesi gösterilebilir (Aksoy, 1991: 41). Kemanın Osmanlı topraklarında kullanılmaya başlandığı zaman ise 18. yüzyıla denk gelmektedir (Gürel, 2016b: 1368). 1737' de İstanbul ve İzmir' de bulunan İsviçreli ressam J.E. Liotard' ın çizdiği 'Keman çalan Türk müzisyenler' isimli resmi, bu duruma bir kanıt olarak gösterilebilir (Uslu, 2009: 73). Türk musikisini keman ile seslendiren müzisyenler ile ilgili olarak çeşitli kaynaklarda 'Kemani Corci ve Kemani Hızır Ağa' isimleri öne çıkmaktadır (Gürel, 2016b: 1368). 'Kemani Corci' icracılık faaliyetlerini saray dışında sürdürürken 'Kemani Hızır Ağa' ise kadrolu saray müzisyeni olarak sürdürmüştür (Gürel, 2016a: 3). 18. yüzyılda Kemani Hızır Ağa' nın sarayda kadrolu müzisyen olarak faaliyet göstermesi, 'O dönemdeki Türk müziğinde kemanın kullanılması' na kanıt olarak gösterilebilir. Bu gelişmelere ek olarak 1827' de Muzika-i Hümayun' un kurularak bünyesinde yaylı çalgılar bölümüne yer verilmesi, kemanın yaygınlaşmasını ve kullanılmasını hızlandırmıştır (Dökmeci, 2021: 2566-2567). Sonuç olarak, ses kullanım olanaklarının geniş olması, farklı icra türlerinde ve gruplarında kendine kolaylıkla yer edinebilmesi ve batılılaşma hareketlerinin de etkisiyle 18. yüzyıl ve sonrasında kemanın Türk müziğinde kullanılması giderek artmıştır.

Türk müziğinde geçmişten beridir usta- çırak ilişkine (meşk yoluyla öğretim) dayanan bir öğretim gerçekleştiği için öğretim materyallerinin kullanımına ilgi ve ihtiyaç duyulmamıştır. Bu nedenle de Türk müziğinde materyal geliştirme ile ilgili çalışmalar sınırlı tutulmuştur (Karaelma, 2009: 130). Oysaki Batı müziğindeki çalgı öğretim

materyalleri sayesinde çalgılarda üst düzey seslendirmeler yapılabilmektedir (Kalıver, 2018: 20).

Bir çalgının öğretiminde kullanılan materyallerin hedeflere doğru bir şekilde ulaştırmak ve öğretene ile öğrenenin eğitim aşamasında kılavuzluk yapmak gibi işlevsel özellikleri vardır. Bu materyaller, hazırlandığı çalgının teknik ve müzikal özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlandığından çalgının teknik ve müziksel yapısını bilimsel olarak açıklar ve belirler. Bu sayede çalgının tekniksel yapılarının öğretilmesindeki kaynaklara herkesin erişebilmesi sağlanır ve müziğin icrasındaki hedeflenen davranışlara ulaşmak kolaylaşır.

Herhangi bir konudaki yeni fikirleri veya ürünleri barındıran materyaller hazırlanırken, geçmişteki yapılan çalışmaların çeşitli özellikleri incelenmeli ve bu özelliklerden istifade edilmelidir. Yapılmış olan çalışmalar ile bağ kurulması sayesinde hazırlanan materyalin niteliğinin artması sağlanabilir. Bu nedenle herhangi bir konuda yapılan çalışmaların incelenmesi, analiz edilmesi ve değerlendirilmesi o konudaki gelinen son durum ile ilgili araştırmacılara yol gösterdiğinden bu araştırmaların önemli olduğu düşünülmektedir (Çeşit, 2015: 446).

Müzik alanında daha önceden yapılmış olan çalışmaların incelenerek birtakım özelliklerinin belirlenmesi, sınıflandırılması ve analiz edilmesi sayesinde gelecekteki yapılacak olan çalışmaların doğru bir şekilde temellendirilmesi, araştırma sorularının belirlenmesi ve konuların belirli bir düzeyde sınırlandırılması ve en önemlisi geçmişteki yapılan çalışmalar ile bağ kurulması bakımından bu çalışmaların oldukça önemli olduğu düşünülmektedir (Varış, 2012: 1249).

Çalgı eğitiminde daha nitelikli materyallerin oluşturulabilmesi için var olan materyal çalışmalarının incelenmesine ve inceleme sonucundaki ulaşılan bulguların yeni çalışmalara yön verilmesi amacıyla kullanılmasına ihtiyaç vardır (Kulay, 2019: 3). Yaylı çalgılar ve eğitimi ile ilgili çeşitli bilimsel araştırmalar yapılmaktadır. Yapılan bu araştırmalar gelecekteki araştırmacılara yol göstermektedir (Demirbatır, 2001b: 143). Kemanda Türk müziği materyalleri kullanılarak hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının çeşitli özelliklerinin incelenmesi ve belirlenmesinin, bu alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara fikir oluşturması ve bu konudaki gelinen son durumun ortaya konulması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, literatür tarandığında ilgili konudaki lisansüstü tezlerin incelendiği herhangi bir çalışmaya da rastlanmamış olması bu çalışmanın önemini arttırmaktadır.

Bu sebeple bu araştırma ile, kemanda Türk müziği materyalleri kullanılarak hazırlanmış lisansüstü tezlerin çeşitli özelliklerinin

incelenmesi, kategorize edilmesi ve bu tezlere yönelik olarak genel bir çerçevenin oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmancın problem cümlesi “Kemanda Türk müziği materyalleri kullanılarak yapılmış lisansüstü tezlerin analiz sonuçları nedir?” şeklinde belirlenmiştir. Problem cümlesine yönelik olarak belirlenen alt problemler řu şekildedir:

1. Tezlerin türleri nedir?
2. Tezlerde yer alan Türk müziği türü nedir?
3. Tezlerde yer alan materyal türü nedir?
4. Tezlerin yöntemi nedir?
5. Tezlerin hazırlandığı üniversite nedir?
6. Tezlerin hazırlandığı enstitü nedir?
7. Tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
8. Tezlerdeki sonuçlar nedir?
9. Tezlerdeki öneriler nedir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmancın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, araştırmancın güvenilirliği ve araştırmancın analizi ile ilgili alt başlıklara yer verilmiştir.

Araştırmancın Modeli

Bu araştırma, araştırmaya konu olan tezlerin çeşitli özelliklerinin ortaya çıkartılması ve kategorize edilmesi sebebiyle betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile şekillenmiştir. Betimsel (descriptive) araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmalarda, en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır (Büyüköztürk vd., 2014: 22). Tarama modelleri kaynak taraması, tarih ve alan araştırması olarak da bilinir (Cebeci, 2010: 15).

Evren ve Örneklem

1986 yılından 2022 yılına kadar hazırlanmış ve Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezinde yer alan 448 lisansüstü tez araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilerek araştırmanın amacına uygun olduğu tespit edilen 41 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Bu örnekleme türünde araştırmacı ilgili evrenin özelliklerini belirleyerek bu özelliklere sahip birey, materyal veya ürünleri örnekleme dahil eder (Budak ve Budak, 2014: 231). Buna göre araştırmadaki tezlerde “Türk müziğine ait materyallerin kemanda kullanılması” şart olarak aranmıştır. Tezlere son erişim tarihi 21 Mayıs 2022’ dir. Bu tarihten sonra ulusal tez merkezine yüklenen tezler araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırmada yer alan tezlerin adları ile ilgili tablo ek’ te yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın literatürünü oluşturmak ve zemin hazırlamak için ilgili veriler çeşitli yazılı kaynaklardan; araştırmada yer alan tezler ise Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezine ait internet sayfasındaki tez tarama bölümünden ‘Keman’ anahtar sözcüğü yazılarak elde edilmiştir. Bu platformda yer alan çalışmalar belirli kategoriler halinde sınıflandırılarak araştırmacıların erişimine sunulur. Araştırmacılara yol gösterici olduğundan bu çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir (Özer ve Onuray Eğilmez, 2021: 293).

Araştırmadaki tezlerin çeşitli özellikleri içerik analizinin alt bölümlerinden olan ‘Betimsel İçerik Analizi’ yöntemi ile elde edilmiştir. İçerik analizini kendi içerisinde 3 kategoriye ayırmak mümkündür. Bunlar, meta-analiz, meta-sentez ve betimsel içerik analizi’ dir (Çalık ve Sözbilir, 2014: 34). Betimsel içerik analizi herhangi bir konudaki bütün çalışmaların incelenerek bu çalışmaların genel eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının açıklanmasına yönelik yapılan çalışmalardır (Çalık vd., 2008; Lin vd., 2014; Selçuk vd., 2014). Bu çalışmalar, belirlenen konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara konu ile ilgili genel eğilimin ne olduğunu göstermek için yapılır (Selçuk vd., 2014: 431). Bu çalışmalardan elde edilen sonuçların gelecekteki planlanan çalışmalara yol göstermesi beklenir (Yıldırım ve Şimşek, 2017’ den akt. Ültay vd., 2021: 190).

Araştırmanın Güvenirliği

Tezleri incelemeye yönelik kategoriler belirlenirken daha önceden yapılmış çalışmalar taranmış ve araştırma konusuna yakın olduğu düşünülen ve ulaşılabilen 23 makale ve tez çalışması incelenmiştir. Bu çalışmaların ışığında tezlerin incelenmesine yönelik belirlenen kategori önerileri 5 keman uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri elde edildikten sonra uzmanlar arasındaki tutarlılığı belirlemeye yönelik olarak Uyum/Uzlaşma yüzdesi hesaplanmıştır. Uyum/Uzlaşma yüzdesi, herhangi bir durum ile ilgili iki veya daha fazla bağımsız değerlendiricinin vermiş oldukları puanların güvenirliliğini incelemeye kullanılır (Büyüköztürk vd, 2014: 114). Puanlayıcılar arası değerlendirme sonuçlarının güvenilir sayılabilmesi için uyuma yüzdesinin %75’ in üzerinde olması gerekir (Güler ve Teker, 2015: 14). Araştırmacı tarafından önerilen kategoriler ve bu kategorilere yönelik olarak uzman görüşlerinin Uyum/Uzlaşma yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Belirlenen Kategorilere Yönelik Uzman Görüşlerinin Uyum/Uzlaşma Yüzdesi

Önerilen Kategoriler	Uyum/Uzlaşma Yüzdesi
Tezin türü	1,00
Tezde yer alan Türk müziği türü	1,00
Tezde yer alan materyal türü	1,00
Tezin yöntemi	1,00
Tezin yazıldığı üniversite	0,80
Tezin yazıldığı enstitü	0,80
Tezin hazırlandığı yıl	1,00
Tezdeki sonuçlar	0,80
Tezdeki öneriler	0,80

5 keman uzmanından tezlerin incelenmesine yönelik olarak alınan görüşler neticesinde her bir kategori önerisinin uyuma yüzdesinin 0,75’ in üzerinde olduğu yukarıdaki tablo’ da görülmektedir. Bu sonucun araştırmanın güvenilirliğine katkı sağladığı söylenebilir. Bu sebeple, tezler araştırmacının belirlemiş olduğu kategori önerilerine göre incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadaki tezlerden ‘Betimsel İçerik Analizi’ yöntemi ile elde edilerek en sık yer alan 5 sonuç ve öneri ile diğer kategorilerdeki

bütün veriler, frekans (f) ve yüzde (%) şeklinde sunulmuş ve tablolar halinde gösterilmiştir. İçerik analizi sonuçları genelde frekans ve/ya da yüzde tabloları şeklinde sunulur (Balcı, 2013: 220). Verilerin yüzdeleri virgülden sonra 2 basamağa indirgenerek gösterilmiştir.

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, YÖK ulusal tez merkezinde yer alarak araştırmanın amacına uygun olduğu düşünülen ve 1997-2022 yılları arasında hazırlanmış tezlerin incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Tezlerin Türleri Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2. Tezlerin Türleri

Tezlerin Türleri	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
	26	63,41	14	34,14	1	2,43	41	100

Tezlerin türlerini belirlemeye yönelik yapılan incelemede 26 tezin (%63,41) yüksek lisans, 14 tezin (%34,14) doktora ve 1 tezin ise sanatta yeterlik (%2,43) derecesinde hazırlandığı tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre kemanda Türk müziği materyalleri ile hazırlanan tezlerin çoğunlukla yüksek lisans derecesinde hazırlandığı söylenebilir.

Tezlerde Yer Alan Türk Müziği Türü Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3. Tezlerde Yer Alan Türk Müziği Türleri

Türk Müziği Türü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk Halk Müziği	18	43,90	7	17,07	-	-	25	60,97
Türk Sanat Müziği	8	19,51	4	9,75	1	2,43	13	31,70
Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği	-	-	3	7,31	-	-	3	7,31
Toplam	26	63,41	14	34,14	1	2,43	41	100,00

- Tezlerdeki Türk müziği türlerini belirlemeye yönelik olarak inceleme yapıldığında 25 tezde (%60,97) Türk Halk Müziği, 13 tezde (%31,70) Türk Sanat Müziği ve 3 tezde (%7,31) ise hem

Türk Halk Müziği hem de Türk Sanat Müziği türleri ile ilgili materyallerin yer aldığı,

- Türk Halk Müziği materyallerinin yer aldığı tezler incelendiğinde 18 tezin (%43,90) yüksek lisans ve 7 tezin (%17,07) ise doktora derecesinde hazırlandığı,
- Türk Sanat Müziği materyallerinin yer aldığı tezler incelendiğinde 8 tezin (%19,51) yüksek lisans, 4 tezin (%9,75) doktora ve 1 tezin ise (%2,43) sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı,
- Her iki türün’ de materyal olarak yer aldığı tezler incelendiğinde 3 tezin (%7,31) de doktora derecesinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre tezlerde Türk Halk Müziği ile ilgili materyallerin daha fazla tercih edildiği; Türk Halk ve Türk Sanat müziklerinin yer aldığı tezlerin daha çok yüksek lisans, her iki türün’ de yer aldığı tezlerin ise sadece doktora derecesinde hazırlandığı söylenebilir.

Tezlerde Yer Alan Materyal Türü Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. Tezlerde Yer Alan Materyal Türleri

Materyal Türü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Alıştırma (Egzersiz)	8	19,51	3	7,31	-	-	11	26,82
Düzenleme (Uyarlama)	13	31,70	3	7,31	-	-	16	39,02
Alıştırma ve Düzenleme	1	2,43	5	12,19	1	2,43	7	17,07
Transkripsiyon – İcra Analizi	3	7,31	1	2,43	-	-	4	9,75
Transkripsiyon – İcra Analizi ve Alıştırma	-	-	3	7,31	-	-	3	7,31
Toplam	25	60,97	15	36,58	1	2,43	41	100,00

- Tezlerdeki materyal türlerini belirlemeye yönelik yapılan incelemede 11 tezde (%26,82) alıştırma (egzersiz), 16 tezde (%39,02) düzenleme (uyarlama), 7 tezde (%17,07) hem alıştırma hem de düzenleme, 4 tezde (%9,75) transkripsiyon - icra analizi ve 3 tezde (%7,31) transkripsiyon - icra analizi ve alıştırma ile ilgili materyallerin yer aldığı,
- Alıştırma (Egzersiz) materyallerinin yer aldığı 11 tez (%26,82) incelendiğinde, 8 tezin (%19,51) yüksek lisans, 3 tezin (%7,31) ise doktora derecesinde hazırlandığı,

- Düzenleme (Uyarlama) materyallerinin yer aldığı 16 tez (%39,02) incelendiğinde, 13 tezin (%31,70) yüksek lisans, 3 tezin (%7,31) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Alıştırma ve düzenleme ile ilgili materyallerin yer aldığı 7 tez (%17,07) incelendiğinde, 1 tezin (%2,43) yüksek lisans, 5 tezin (%12,19) doktora ve 1 tezin (%2,43) sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı,
- Transkripsiyon – İcra Analizi ile ilgili materyallerin yer aldığı 1 tezin (%2,43) yüksek lisans derecesinde hazırlandığı,
- Transkripsiyon – İcra Analizi ve Alıştırma ile ilgili materyallerin yer aldığı 3 tezin (%7,31) ise doktora derecelerinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre tezlerde daha çok düzenleme (uyarlama) çalışmalarının yer aldığı; alıştırma (egzersiz) ve düzenleme (uyarlama) materyallerinin yer aldığı tezlerin daha çok yüksek lisans, her iki materyal türünün de yer aldığı tezlerin daha çok doktora, transkripsiyon – icra analizi ile ilgili materyallerin yer aldığı 1 tezin yüksek lisans ve transkripsiyon – icra analizi ve alıştırma ile ilgili materyallerin yer aldığı 3 tezin ise doktora derecelerinde hazırlandığı söylenebilir.

Tezlerin Yöntemi Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5. Tezlerin Yöntemleri

Yöntem	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Deneysel	2	4,87	3	7,31	-	-	5	12,19
Karma (Betimsel ve Deneysel)	1	2,43	5	12,19	-	-	6	14,63
Betimsel (Tarama)	20	48,78	5	12,19	1	2,43	26	63,41
Yarı Deneysel	-	-	1	2,43	-	-	1	2,43
Yöntemden Bahsedilmemiş	3	7,31	-	-	-	-	3	7,31
Toplam	26	63,41	14	34,14	1	2,43	41	100,00

- Tezlerin yöntemlerini belirlemeye yönelik yapılan incelemede 5 tezin (%12,19) deneysel, 6 tezin (%14,63) karma, 26 tezin (%63,41) betimsel ve 1 tezin (%2,43) yarı deneysel olarak hazırlandığı; 3 tezde ise (%7,31) yöntem ile herhangi bir bilginin verilmediği,

- Deneysel yönetime sahip olan 5 tez (%12,19) incelendiğinde, 2 tezin (%4,87) yüksek lisans, 3 tezin (%7,31) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Karma (Betimsel ve Deneysel) yönetime sahip olan 6 tez (%14,63) incelendiğinde, 1 tezin (%2,43) yüksek lisans, 5 tezin (%12,19) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Betimsel (Tarama) yönetime sahip olan 26 tez (%63,41) incelendiğinde, 20 tezin (%48,78) yüksek lisans, 5 tezin (%12,19) doktora ve 1 tezin (%2,43) ise sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı,
- Yarı Deneysel yönetime sahip olan 1 tezin (%2,43) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Yönteminden bahsedilmeyen 3 tezin (%7,31) ise yüksek lisans derecesinde hazırlandıkları tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre hazırlanan tezlerin büyük bir çoğunluğunun betimsel (tarama) yönetime sahip olduğu; Deneysel, karma ve yarı deneysel yöntemdeki tezlerin çoğunlukla doktora, betimsel ve yönteminden bahsedilmeyen tezlerin ise çoğunlukla yüksek lisans derecesinde hazırlandığı söylenebilir.

Tezlerin Hazırlandığı Üniversite Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6. Tezlerin Hazırlandığı Üniversiteler

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Gazi Üniversitesi	15	36,58	11	26,82	-	-	26	63,41
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3	7,31	-	-	-	-	3	7,31
Hacı Bayram Veli Üniversitesi	1	2,43	1	2,43	-	-	2	4,87
Atatürk Üniversitesi	2	4,87	-	-	-	-	2	4,87
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	2,43	1	2,43	-	-	2	4,87
Trakya Üniversitesi	1	2,43	-	-	-	-	1	2,43
İnönü Üniversitesi	-	-	1	2,43	-	-	1	2,43
Okan Üniversitesi	1	2,43	-	-	-	-	1	2,43
Anadolu Üniversitesi	-	-	-	-	1	2,43	1	2,43
Kırıkkale Üniversitesi	1	2,43	-	-	-	-	1	2,43
Sakarya Üniversitesi	1	2,43	-	-	-	-	1	2,43
Toplam	26	61,76	14	35,29	1	2,94	41	100,00

- Tezlerin hazırlandığı üniversiteleri belirlemeye yönelik yapılan incelemede 26 tezin (%63,41) Gazi, 3 tezin (%8,31) Yüzüncü Yıl, 2 tezin (%4,87) Hacı Bayram Veli, 2 tezin (%4,87) Atatürk,

2 tezin (%4,87) Abant İzzet Baysal, 1 tezin (%2,43) Trakya, 1 tezin (%2,43) İnönü, 1 tezin (%2,43) Okan, 1 tezin (%2,43) Anadolu, 1 tezin (%2,43) Kırıkkale ve 1 tezin (%2,43) ise Sakarya üniversitesinde hazırlandığı,

- Gazi Üniversitesinde hazırlanan 26 tez (%63,41) incelendiğinde, 15 tezin (%36,58) yüksek lisans, 11 tezin (%26,82) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Yüzüncü Yıl Üniversitesinde hazırlanan 3 tez (%7,31) incelendiğinde, hepsinin yüksek lisans derecesinde hazırlandığı,
- Hacı Bayram Veli Üniversitesinde hazırlanan 2 tez (%4,87) incelendiğinde, 1 tezin (%2,43) yüksek lisans, 1 tezin (%2,43) ise doktora derecesinde hazırlandığı,
- Atatürk Üniversitesinde hazırlanan 2 tez (%4,87) incelendiğinde, hepsinin yüksek lisans derecesinde hazırlandığı,
- Abant İzzet Baysal Üniversitesinde hazırlanan 2 tez (%4,87) incelendiğinde, 1 tezin (%2,43) yüksek lisans, 1 tezin (%2,43) ise doktora derecesinde hazırlandığı,
- Trakya Üniversitesinde hazırlanan 1 tez (%2,43) incelendiğinde, yüksek lisans derecesinde hazırlandığı,
- İnönü Üniversitesinde hazırlanan 1 tez (%2,43) incelendiğinde, doktora derecesinde hazırlandığı,
- Okan Üniversitesinde hazırlanan 1 tez (%2,43) incelendiğinde, yüksek lisans derecesinde hazırlandığı,
- Anadolu Üniversitesinde hazırlanan 1 tez (%2,43) incelendiğinde, sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı,
- Kırıkkale Üniversitesinde hazırlanan 1 tez (%2,43) incelendiğinde, yüksek lisans derecesinde hazırlandığı,
- Sakarya Üniversitesinde hazırlanan 1 tez (%2,43) incelendiğinde, yüksek lisans derecesinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre tezlerin büyük bir çoğunluğunun Gazi Üniversitesinde hazırlandığı; Gazi, Yüzüncü Yıl, Atatürk, Trakya, Kırıkkale, Sakarya ve Okan Üniversitelerindeki tezlerin çoğunlukla yüksek lisans, İnönü Üniversitesindeki tezlerin çoğunlukla doktora, Anadolu Üniversitesindeki tezin ise sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı; Hacı Bayram Veli ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerindeki tezlerin ise hem yüksek lisans hem de doktora derecelerinde eşit sayıda hazırlandığı söylenebilir.

Tezlerin Hazırlandığı Enstitü Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7. Tezlerin Hazırlandığı Enstitüler

Enstitü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	15	36,58	9	21,95	-	-	24	58,53
Sosyal Bilimler Enstitüsü	6	14,63	1	2,43	-	-	7	17,07
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	2	4,87	1	2,43	-	-	3	7,31
Fen Bilimleri Enstitüsü	1	2,43	2	4,87	-	-	3	7,31
Güzel Sanatlar Enstitüsü	2	4,87	1	2,43	1	2,43	4	9,75
Toplam	26	63,41	14	34,14	1	2,43	41	100,00

- Tezlerin hazırlandığı enstitüleri belirlemeye yönelik yapılan incelemede 24 tezin (%58,53) Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 7 tezin (%17,07) Sosyal Bilimler Enstitüsü, 3 tezin (%7,31) Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 3 tezin (%7,31) Fen Bilimleri Enstitüsü ve 4 tezin (%9,75) ise Güzel Sanatlar Enstitüsünde hazırlandığı,
- Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan 24 tez (%58,53) incelendiğinde, 15 tezin (%36,58) yüksek lisans, 9 tezin (%21,95) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanan 7 tez (%17,07) incelendiğinde, 6 tezin (%14,63) yüksek Lisans, 1 tezin (%2,43) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde hazırlanan 3 tez (%7,31) incelendiğinde, 2 tezin (%4,87) yüksek lisans, 1 tezin (%2,43) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Fen Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan 3 tez (%7,31) incelendiğinde, 1 tezin (%2,43) yüksek lisans, 2 tezin (%4,87) doktora derecesinde hazırlandığı,
- Güzel Sanatlar Enstitüsünde hazırlanan 4 tez (%9,75) incelendiğinde ise 2 tezin (%4,87) yüksek lisans, 1 tezin (%2,43) doktora ve 1 tezin (%2,43) ise sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre tezlerin büyük bir çoğunluğunun Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlandığı; Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilimler, Lisansüstü Eğitim ve Güzel Sanatlar Enstitülerindeki tezlerin

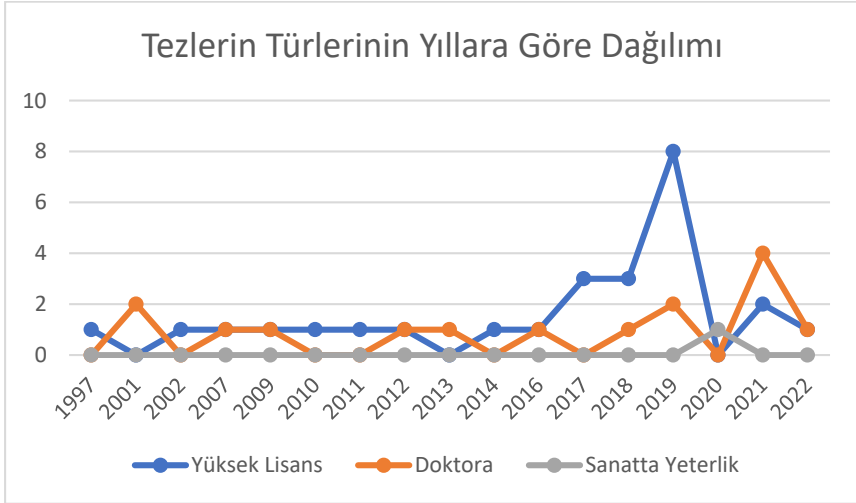
çoğunlukla yüksek lisans, Fen Bilimleri Enstitülerinde hazırlanan tezlerin ise çoğunlukla doktora derecelerinde hazırlandığı söylenebilir.

Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Grafik 1. Hazırlanan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı



Tezlerin yıllarına yönelik yapılan incelemede 1 tezin (%2,43) 1997, 2 tezin (%4,87) 2001, 1 tezin (%2,43) 2002, 2 tezin (%4,87) 2007, 2 tezin (%4,87) 2009, 1 tezin (%2,43) 2010, 1 tezin (%2,43) 2011, 2 tezin (%4,87) 2012, 1 tezin (%2,43) 2013, 1 tezin (%2,43) 2014, 2 tezin (%4,87) 2016, 4 tezin (%7,31) 2017, 4 tezin (%9,75) 2018, 10 tezin (%24,39) 2019, 1 tezin (%2,43) 2020, 6 tezin (%14,63) 2021, ve 1 tezin (%2,43)) ise 2022 yıllarında hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin türlerinin yıllara göre dağılımı ise aşağıdaki Grafik' te gösterilmektedir.

Grafik 2. Tezlerin Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Elde edilen bulgulara göre yüksek lisans tezleri 2019, doktora tezleri 2021 ve sanatta yeterlik tezleri ise en sık 2020 yıllarında hazırlanmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre Türk müziği materyalleri kullanılarak hazırlanan lisansüstü çalışmaların son yıllarda arttığı fakat bu artışın istikrarlı olmadığı ve dağılımın dalgalı bir seyir izlediği söylenebilir.

Tablo 8. Tezlerden Elde Edilen Sonuçlar

Sonuçlar	f	%
Araştırmada yer alan Türk müziği materyallerinin çeşitli özellikleri ile ilgili sonuçlar.	21	51,22
Araştırmadaki öğretim programı ile hedeflenerek elde edilen olumlu sonuçlar.	16	39,02
Türküler kemana uyarlandığında karşılaşılan zorluklarla ilgili sonuçlar.	7	17,07
Araştırmada kemana uyarlanan türkülerdeki keman tekniklerinin özellikleri ile ilgili sonuçlar.	6	14,63
Türk müziğindeki makamsal yapıda yer alan materyallerin kemanda kolay, rahat ve doğru bir şekilde seslendirilebileceği ile ilgili sonuçlar.	4	9,75

Tezlerdeki Sonuçlar Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tezlerin sonuçları ile ilgili yapılan incelemelere göre 41 tezin:

1. 21 tanesinde (%51,22), ele alınan Türk müziği materyallerinin çeşitli özellikleri ile ilgili sonuçlara,
2. 16 tanesinde (%39,02), araştırmadaki öğretim programı ile hedeflenerek elde edilen olumlu sonuçlara,
3. 7 tanesinde (%17,07), araştırmadaki kemana uyarlanan türkülerde karşılaşılan zorluklar ile ilgili sonuçlara,
4. 6 tanesinde (%14,63), kemana uyarlanan türkülerdeki keman tekniklerinin özellikleri ile ilgili sonuçlara,
5. 4 tanesinde (%9,75) Türk müziğindeki makamsal yapıda yer alan materyallerin kemanda kolay, rahat ve doğru bir şekilde seslendirilebileceği ile ilgili sonuçlara yer verildiği tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre tezlerde çoğunlukla tezlerdeki Türk müziği materyallerinin çeşitli özellikleri ve öğretim programı ile hedeflenerek elde edilen olumlu sonuçlara yer verildiği söylenebilir.

Tezlerdeki Öneriler Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9. Tezlerden Elde Edilen Öneriler

Öneriler	f	%
Kemana uyarlanan Türk müziği düzenlemelerine yönelik olarak etüt, alıştırma, gam, arpej ve egzersiz gibi materyallerin sayısı artırılabilir.	33	80,48
Türküler hem kemana hem de farklı enstrümanlara yönelik olarak çok seslendirilip çeşitli formlarda düzenlenebilir.	18	43,90
Farklı yöre ve türdeki Türk müziğine ait ezgiler keman veya diğer çalgıların eğitiminde kullanılmak üzere düzenlenebilir.	14	34,14
Kemana yönelik düzenlemeler yapılırken birçok faktöre dikkat edilmeli ve yapılan düzenlemelerde yöredeki geleneksel yapıya ait unsurların yer alması sağlanabilir.	7	17,07
Araştırmalarda yer alan Türk müziği materyalleri örgün eğitim içerisinde yer alan keman eğitimindeki programlarda yer alması sağlanabilir.	7	17,07

Tezlerdeki öneriler ile ilgili yapılan incelemelere göre 41 tezin:

1. 33 tanesinde (%80,48), kemana uyarlanan Türk müziği düzenlemelerine yönelik olarak etüt, alıştırma, gam, arpej ve egzersiz gibi materyallerin sayısı artırılabilir,

2. 18 tanesinde (%43,90), türküler hem kemana hem de farklı enstrümanlara yönelik olarak çok seslendirilip çeşitli formlarda düzenlenebileceği,
3. 14 tanesinde (%34,14), farklı yöre ve türdeki Türk müziğine ait ezgiler keman veya diğer çalgıların eğitiminde kullanılmak üzere düzenlenebileceği,
4. 7 tanesinde (%17,07), kemana yönelik düzenlemeler yapılırken birçok faktöre dikkat edilerek ve yapılan düzenlemelerde yöredeki geleneksel yapıya ait unsurların yer almasının sağlanabileceği,
5. 7 tanesinde (%17,07), araştırmalarda yer alan Türk müziği materyallerinin örgün eğitim içerisinde yer alan keman eğitimindeki programlarda yer alması gerektiği ile ilgili önerilere yer verildiği tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre çoğunlukla tezlerde kemana uyarlanan Türk müziği düzenlemelerine yönelik olarak etüt, alıştırma, gam, arpej ve egzersiz gibi materyallerin sayısının artırılabilir ve türkülerin keman ve diğer enstrümanlara yönelik olarak çok seslendirilip çeşitli formlarda düzenlenebileceği ile ilgili önerilere yer verildiği söylenebilir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu bölümde, incelenen 41 tez ile ilgili elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin tartışmaya yer verilmiştir.

Tezlerin türleri incelendiğinde 26 tezin yüksek lisans, 14 tezin doktora ve 1 tezin ise sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Müzik alanındaki benzer çalışmalarda da araştırmaya konu olan tezlerin çoğunlukla yüksek lisans derecesinde hazırlandığı belirlenmiştir (Demirbatır, 2001a; Demirbatır, 2001b; Ataman, 2009; Karkın, 2011; Orhan, 2012; Toptaş, 2013; Çeşit, 2015; Kaptanoğlu ve Çanakçı, 2015; Akın, 2016; Öztutgan, 2016; Babaç Ertek ve Köse, 2018; Sonsel, 2018; Orhan ve Göklen, 2018; Yıldız ve Türkmen, 2019; Geboloğlu, 2020; Orhan ve Öztosun Çaydere, 2021; Özer ve Onuray Eğilmez, 2021). Üniversitelerdeki yüksek lisans programlarının doktora ve sanatta yeterlik programlarına göre daha yaygın olmasının ve bu doğrultuda yüksek lisanstan mezun olan öğrenci sayısının daha fazla olmasının bu duruma etki ettiği düşünülmektedir.

Tezlerdeki Türk müziği türleri incelendiğinde 25 tezde Türk Halk Müziği, 13 tezde Türk Sanat Müziği, 3 tezde ise hem Türk Halk Müziği hem de Türk Sanat Müziği türlerine yer verildiği; Türk Halk ve Türk

Sanat müziklerinin yer aldığı tezlerin daha çok yüksek lisans, her iki türün’ de yer aldığı tezlerin ise sadece doktora derecesinde hazırlandığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. İncelenen tezlerde çoğunlukla yöresel türkülerin kullanıldığı belirlenmiştir. Bu duruma tez yazarlarının muhtemelen kendi yörelerine ait Türk müziği materyallerine tezlerinde yer vermeleri neden olarak gösterilebilir. Netice olarak, Türk Halk Müziğinin Türk Sanat Müziğine göre nispeten daha fazla tercih edilmesine bu durumun etki edebileceği düşünülmektedir

Tezlerdeki materyal türleri incelendiğinde 11 tezde alıştırma (egzersiz), 16 tezde düzenleme (uyarlama) ve 7 tezde hem alıştırma hem de düzenleme, 4 tezde transkripsiyon – icra analizi ve 3 tezde ise transkripsiyon – icra analizi ve alıştırma ile ilgili materyallerin yer aldığı; alıştırma (egzersiz), düzenleme (uyarlama) ve transkripsiyon – icra analizi ile ilgili materyallerinin yer aldığı tezlerin daha çok yüksek lisans, alıştırma ve düzenleme ve transkripsiyon – icra analizi ve alıştırma türlerinin yer aldığı tezlerin ise daha çok doktora derecesinde hazırlandığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Tezlerin yöntemleri incelendiğinde 5 tezin deneysel, 6 tezin karma, 26 tezin betimsel, 1 tezin yarı deneysel olduğu; 3 tezde ise yöntem ile ilgili herhangi bir açıklamanın olmadığı; Deneysel, karma ve yarı deneysel yöntemdeki tezlerin çoğunlukla doktora, betimsel ve yönteminden bahsedilmeyen tezlerin ise çoğunlukla yüksek lisans derecesinde hazırlandığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. İncelenen tezlerde çoğunlukla betimsel yöntemler kullanılmıştır. Uyarlama çalışmalarının fazlalığından ve karma ile deneysel yöntemlere göre daha kolay bir yöntem modeli olabileceğinden dolayı araştırmadaki incelenen yüksek lisans çalışmalarında çoğunlukla betimsel yöntemin tercih edildiği düşünülmektedir. Müzik alanındaki yapılan çeşitli çalışmalarda incelenen tezlerde de çoğunlukla betimsel yöntem kullanılmıştır (Çeşit, 2015; Öztutgan, 2016; Babaç Ertek ve Köse, 2018; Sonsel, 2018; Yıldız ve Türkmen, 2019; Özer ve Onuray Eğilmez, 2021).

Tezlerin hazırlandığı üniversiteler incelendiğinde 26 tezin Gazi, 3 tezin Yüzüncü Yıl, 2 tezin Hacı Bayram Veli, 2 tezin Atatürk, 2 tezin Abant İzzet Baysal, 1 tezin Trakya, 1 tezin İnönü, 1 tezin Kırıkkale, 1 tezin Sakarya ve 1 tezin ise Okan Üniversitesinde hazırlandığı; Gazi, Yüzüncü Yıl, Atatürk, Trakya, Kırıkkale, Sakarya ve Okan Üniversitelerindeki tezlerin çoğunlukla yüksek lisans, İnönü Üniversitesindeki tezlerin çoğunlukla doktora, Anadolu Üniversitesindeki tezin ise sanatta yeterlik derecesinde hazırlandığı; Hacı Bayram Veli ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerindeki tezlerin ise hem yüksek lisans

hem de doktora derecelerinde eşit sayıda hazırlandığı söylenebilir. Çeşitli çalışmalardaki incelenen tezler de çoğunlukla Gazi Üniversitesinde hazırlanmıştır (Demirbatır, 2001a; Demirbatır, 2001b; Gençel Ataman, 2009; Karkın, 2011; Orhan, 2011; Kaptanoğlu ve Çanakçı, 2015; Akın, 2016; Babaç Ertek ve Köse, 2018; Yıldız ve Türkmen, 2019; Geboloğlu, 2020; Özer ve Onuray Eğilmez, 2021).

Tezlerin hazırlandığı enstitüler incelendiğinde 24 tezin Eğitim Bilimleri, 7 tezin Sosyal Bilimler, 3 tezin Lisansüstü Eğitim, 3 tezin Fen Bilimleri ve 4 tezin ise Güzel Sanatlar Enstitüsünde hazırlandığı; Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilimler, Lisansüstü Eğitim ve Güzel Sanatlar Enstitülerindeki tezlerin çoğunlukla yüksek lisans, Fen Bilimleri Enstitülerinde hazırlanan tezlerin ise çoğunlukla doktora derecelerinde hazırlandığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Günümüzde Eğitim Bilimleri Enstitülerinden mezun olan öğrencilerin sayısı son yıllardaki müzik bölümlerinin bu enstitüler aracılığıyla lisansüstü eğitimi sürdürmelerinin getirmiş olduğu etkiyle diğer enstitülere göre daha fazladır. Eğitim Bilimleri Enstitüsündeki hazırlanan tezlerin diğer enstitülere göre nispeten daha fazla olmasına bu durumun neden olduğu düşünülmektedir. Çeşitli çalışmalardaki incelenen tezlerin de çoğunlukla Eğitim Bilimleri Enstitülerinde hazırlandığı belirlenmiştir (Kaptanoğlu ve Çanakçı, 2015; Öztutgan, 2016; Babaç Ertek ve Köse, 2018; Yıldız ve Türkmen, 2019; Kayaarslan ve Kumtepe, 2020; Orhan ve Öztosun Çaydere, 2021).

Tezlerin hazırlandığı yıllar incelendiğinde 1 tezin 1997, 2 tezin 2001, 1 tezin 2002, 2 tezin 2007, 2 tezin 2009, 1 tezin 2010, 1 tezin 2011, 2 tezin 2012, 1 tezin 2013, 1 tezin 2014, 2 tezin 2016, 4 tezin 2017, 4 tezin 2018, 10 tezin 2019, 1 tezin 2020, 6 tezin 2021 ve 1 tezin ise 2022 yıllarında hazırlandığı; Tezlerin akademik derecelerinin yıllara göre incelemesi yapıldığında ise yüksek lisans tezlerinin 2019, doktora tezlerinin 2021 ve sanatta yeterlik tezlerinin ise en sık 2020 yıllarında hazırlandığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Tezlerin hazırlanma sıklıklarında son yıllarda dalgalı fakat gözle görülür bir artışın olduğu söylenebilir. Son yıllardaki ulusal kaynaklara olan eğilim lisansüstü hazırlanmış olan tezlerde de karşılık bulmuştur. Bu durumun kemanda Türk müziği materyalleri ile ilgili yapılan çalışmalardaki artışa neden olabileceği düşünülmektedir.

Tezlerdeki ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde 21 tezde ele alınan Türk müziği materyallerinin çeşitli özellikleri, 16 tezde araştırmadaki öğretim programı ile hedeflenerek elde edilen olumlu sonuçlar, 7 tezde araştırmadaki kemana uyarlanan türkülerde karşılaşılan zorluklar, 6 tezde türküler kemana uyarlandığında ortaya çıkan keman

tekniklerinin özellikleri, 4 tezde ise Türk müziğindeki makamsal yapıda yer alan materyallerin kemanda kolay, rahat ve doğru bir şekilde seslendirilebileceği şeklindeki sonuçlara yer verildiği ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Tezlerdeki sunulan öneriler incelendiğinde 33 tezde kemana uyarlanan Türk müziği düzenlemelerine yönelik olarak etüt, alıştırma, gam, arpej ve egzersiz gibi materyallerin sayısının arttırılabileceği, 18 tezde türküler hem kemana hem de farklı enstrümanlara yönelik olarak çok seslendirilip çeşitli formlarda düzenlenebileceği, 14 tezde farklı yöre ve türdeki Türk müziğine ait ezgiler keman veya diğer çalgıların eğitiminde kullanılmak üzere düzenlenebileceği, 7 tezde kemana yönelik düzenlemeler yapılırken birçok faktöre dikkat edilerek ve yapılan düzenlemelerde yöredeki geleneksel yapıya ait unsurların yer almasının sağlanabileceği, 7 tezde ise araştırmalarda yer alan Türk müziği materyallerinin örgün eğitim içerisinde yer alan keman eğitimindeki programlarda yer alması gerektiği şeklindeki önerilere yer verildiği ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Nihai olarak, son yıllarda kemandaki düzenlemelere yönelik hazırlayıcı materyaller ile ilgili yapılmış olan çalışmaların sayısında belirgin bir artış gözlemlense de bu materyallere yönelik eksikliğin mevcudiyetinin ciddi bir biçimde devam ettiği söylenebilir.

ÖNERİLER

Kemanda Türk müziği materyalleri kullanılarak hazırlanmış tezlerin çoğunlukla yüksek lisans derecesinde hazırlandığı, bu sebeple bu konudaki yapılacak olan çalışmaların doktora ve özellikle sanatta yeterlik düzeyinde de hazırlanması,

Tezlerde çoğunlukla Türk Halk Müziği ile ilgili materyallere yer verildiği, bu sebeple tezlerdeki Türk Sanat Müziği ile ilgili materyallerin arttırılması,

Tezlerde çoğunlukla düzenleme (uyarlama) ile ilgili materyallere yer verildiği, bu sebeple Türk müziğindeki ezgi ve eserleri seslendirmeye yönelik alıştırma (egzersiz) ve transkripsiyon – icra analizi çalışmalarının sayısının arttırılması,

Tezlerdeki yöntemlerin çoğunlukla betimsel olduğu, bu sebeple deneysel ve karma yöntem ile hazırlanan araştırmaların sayısının arttırılması,

Tezlerin çoğunlukla Gazi Üniversitesinde hazırlandığı, bu sebeple ülkemizdeki diğer üniversitelerin lisansüstü eğitim öğrencilerinin bu konuya yönelik daha fazla çalışma yapmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akın, N. (2016). Türkiye’ de Keman Eğitimi Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konu ve Türleri Yönünden İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Aksoy, B. (1991). Avrupalı Gezinlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Ataman, Ö.G. (2009). Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezler. Kastamonu Eğitim Dergisi, 17 (1), 341-352.
- Babaç, E. E. ve Köse, H. S. (2018). Türkiye’de 2011-2018 Yılları Arasında Koro Alanında Yapılmış Olan Lisansüstü Tezlerin Bazı Parametreler Bakımından İncelenmesi. Online Journal Of Music Sciences, 3(1), 32-55. DOI: <http://dx.doi.org/10.31811/ojomus.430359>
- Balcı, A. (2013). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: Pegem Akademi.
- Budak, A. ve Budak, İ. (2014). Nicel, Nitel ve Karma Araştırmalarda Örnekleme. İçinde; Eğitim Araştırmaları Nicel, Nitel ve Karma Yaklaşımlar (4.Baskı), Ed. Selçuk, (215-242). Ankara: Eğiten Kitap.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (16. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cebeci, S. (2010). Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Çalık, M., Ünal, S., Coştu, B. ve Karataş, D.Ö. (2008). Trends in Turkish Science Education. Essays in Education, Special Edition, 23-45.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). Parameters of Content Analysis. Education and Science, 39(174), 33-38.
- Çeşit, C. (2015). Türkiye’ de Viyola Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. International Journal of Social Science, (38), 445-462. DOI: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3035>

- Demirbatır, R.E. (2001a). Müzik Alanı Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası. Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 14 (1). 123-141.
- Demirbatır, R.E. (2001b). Yaylı Çalgılar Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (1), 143-150.
- Dökmeci, S. C. (2021). Osmanlı Devleti'nde Batı Müziği ve Keman Ailesi Enstrümanları Üzerine İnceleme. Rast Müzikoloji Dergisi, 9(1), 2553-2572. <https://dx.doi.org/10.12975/rastmd.2021916>
- Geboloğlu, B. Türkiye'de Klasik Türk Müziği Bestecileri ile İlgili Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. İdil, 65 (2020 Ocak), 19-30. DOI: <https://dx.doi.org/10.7816/idil-09-65-03>
- Güler, N. ve Teker, G., T. (2015). Açık Uçlu Maddelerde Farklı Yaklaşımlarla Elde Edilen Puanlayıcılar Arası Güvenirliğin Değerlendirilmesi. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 6(1), 12-24.
- Gürel, M. (2016a). Nubar Tekyay' ın Keman Taksimlerinin Tahlili. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gürel, M. (2016b). Hakkı Derman'a Ait Bayati Keman Taksiminin Analizi. Rast Müzikoloji Dergisi, 4(3), 1367-1395. DOI: <https://dx.doi.org/10.12975/rastmd.2016.04.03.00094>
- Hatipoğlu, V. (2017). Türk Müziği Keman Akordu. İdil, 6 (29), 289-309. DOI: <https://dx.doi.org/10.7816/idil-06-29-04>
- Kaliver, O. (2018). Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda Türk Müziği Çalgı Öğretim Yöntemlerinin Belirlenmesi ve Çalgı Öğretiminde Kullanılan Metotların İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Karaelma, B. (2009). Türk Müziğinde Kanun Eğitimi ve Kanun Metotları Üzerine Bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 0 (22), 129-138.
- Kaptanoğlu, E. ve Çanakçı, P. (2015). Türkiye' de Vokal Müzikte Piyano Eşlik Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (55), 198-206.
- Karkın, A.M. (2011). Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 1(2), 143-149.

- Kayaarslan, B. ve Kumtepe, M. A. (2020). Türkiye’de Halk Ezgilerinin Viyolonsele Aktarılmasına İlişkin Yapılmış Lisansüstü Tezler. *Online Journal Of Music Sciences*, 5 (2), 185-211. DOI: <https://dx.doi.org/10.31811/ojomus.834487>
- Kulay, G. (2019). Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılarla İlgili Eğitim/Öğretim Materyalleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Lin, T.C., Lin, T.J. ve Tsai, C.C. (2014) Research Trends in Science Education from 2008 to 2012: A Systematic Content Analysis of Publications in Selected Journals. *International Journal of Science Education*, 36(8), 1346-1372. DOI: <https://dx.doi.org/10.1080/09500693.2013.864428>
- Orhan, Ş.Y. (2011). Türkiye’ de Viyolonsel Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlilik Tezleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 701-716.
- Orhan, Ş.Y. ve Göklen, A. (2018) Türkiye’ de Oda Müziği Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezler. *Sosyal Bilimlerde Güncel Tartışmalar İnsan Çalışmaları* 1, (1), 96-104.
- Orhan, U. G. ve Öztosun Çaydere, Ö. (2021). Türkiye’de Uzaktan Eğitimde Müzik Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Online Journal Of Music Sciences*, 6 (1), 101-117.
- Özer, Z. ve Eğilmez, H.O. (2021). Türkiye’ de Piyano Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimlerinin Belirlenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40 (1), 291-316. DOI: <https://dx.doi.org/10.7822/omuefd.867774>
- Öztutgan, Z. (2016). Türkiye’ de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi ve Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 684-708.
- Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Sonsel, Ö.B. (2018). Türkiye’ de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 340-359. DOI: <https://dx.doi.org/10.21764/maeuefd.403244>

- Toptaş, B. (2013). Uluslararası Sanat Müziği Bestecileri Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmalar. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (31), 74-89. DOI: <https://dx.doi.org/10.31811/ojomus.933928>
- Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uslu, R. (2009). Hızır Ağa ve Müzik Teorisi: Saraydaki Kemancı: A violinist in the Ottoman Court, 3. Basım, İstanbul: Özel Yayınları
- Ültay, E., Akyurt, H., ve Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (10), 188-201. DOI: <https://dx.doi.org/10.21733/ibad.871703>
- Yıldız, F. ve Türkmen, U. (2019). Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi. Turkish Studies Social Sciences, 14 (5), 2793-2804. DOI: <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.30276>
- Varış, Y.A. (2012). Türkiye’de Viyola Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi. The Journal of Academic Social Science Studies, 5(8), 1247-1260.

EK 1. Araştırmadaki İncelenen Tezler

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Türk Halk Ezgilerinin Kemana Uyarlanmasının Kemana Eğitimi Yoluyla Müzik Öğretmenliği Eğitimine Yansıtılabilirliği	Akseki ve Yöresi Türkülerinin Kemana Eğitiminde Kullanılabilirliği
Akşehir ve Yöresi Türkülerinin Kemana Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Çalışma	Amasya Türkülerinin Kemana Eğitiminde Kullanılabilirliğine İlişkin Bir Çalışma
Bağlamada Kullanılan Zeybek Tavrının Kemana Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma	Başlangıç Kemana Eğitiminde Kullanılabilir Okul Şarkıları, Türküler ve Tekerlemeler
Batı Müziği Kemana İcracılığı Tekniklerinin Türk Müziği Kemana Öğretimi Alanında Kullanılabilirlik Düzeylerinin Belirlenmesi	Başlangıç Kemana Eğitiminde Türk Bestecilerin Türk Ezgileri ile Yaptıkları Katkıları ve Bu Ezgilerin Kullanılabilirliğinin Araştırılması
Bolu Yöresi Türkülerinin Güzel Sanatlar Liseleri Kemana Eğitimi Dersinde Kullanılabilirliği	Bir Yöntem Olarak Bölgesel Müziklerin Kemana Eğitiminde Kullanımı
Geleneksel Türk Sanat Müziği Kemana Bestecilerinin Eserlerindeki Batı Müziğine Ait Müzikal Unsurlar ve Kemana Eğitiminde Kullanılabilirliği	Güzel Sanatlar Liseleri Kemana Eğitiminde Kullanılmak Üzere Oluşturulan Çok Sesli Beş Halk Türküsünü İcrasına Yönelik Model Bir Çalışma Önerisi
Güzel Sanatlar Lisesi Kemana Öğretim Programında Yer Alan Makamların Geleneksel İcra Yöntemine İlişkin Model Önerisi “Hüzzam Makamı Örneği”	Hakkı Derman’ın Kemana Taksimlerinin Tahlili ve Bu Tahliller Doğrultusunda Kemana Eğitiminde Kullanılabilecek Alıştırmaların Oluşturulması
Harput Yöresi Kemana İcra Üslubunun Tespiti ve Değerlendirilmesi	Haydar Tatlıyay ve Sadi Işılay’ın Kemana İcralarının Tahlili
Hicaz Makamında Aksak Ölçülü Türkülerin Seslendirilmesinde Makamsal Dizi ve Yay Çalışmalarının Kemana Çalma Becerilerine Etkisi	Kemana Eğitiminde Kemana Uyarlanmış Türk Eğitim Ezgilerinin I. ve III. Pozisyonlara Uygun Olarak Kullanımı (Duhok Güzel Sanatlar Enstitüsü Örneği)
Kemana Eğitiminde Konum Geçişlerine Yönelik Türk Müziği Kaynaklı Ezgilere Dayalı Öğretim Sürecinin Değerlendirilmesi	Kemana Eğitiminde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Türk Müziği Kemana İcrasındaki Uygulama Biçimi ve Buna Yönelik Alıştırmaların Oluşturulması
Kemana Eğitiminde Kullanılan Yay Tekniklerinin Öğretiminde Türk Müziği Motiflerinin Etkisinin İncelenmesi: Haydar Tatlıyay Örneği	Kemana Eğitiminde Van Türkülerini Çalma ve Yorumlama Yöntemleri

Keman Eğitiminde Zeybek Müziğinin Kullanımı Üzerine Bir Araştırma	Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Oluşturulan Hazırlayıcı Alıştırmaların İşgörüşellik ve Etkililik Yönünden İncelenmesi
Keman Öğretiminde Teke Yöresi Türkülerinin Seslendirilmesine Yönelik Bir Alıştırma Modeli Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü	Kemana Uyarlanmış Halk Ezgilerinin Keman Eğitiminde Kullanılması
Kemanda Türk Müziği Süslemelerinin İcrası İçin Hazırlanmış Alıştırmaların Keman Eğitiminde Kullanılabilirliği	Malatya Türkülerinin Keman Eğitiminde Kullanılması Üzerine Bir Çalışma
Mersin Yöresine Ait Türkülerin Keman Eğitiminde Kullanılabilirliği	Nubar Tekyay'ın Keman Taksimlerinin Tahlili
Peşrevlerin Makam Tahlilleri Doğrultusunda Türk Müziği Keman Eğitimine Yönelik Geçki ve Çeşni Etütlerinin Oluşturulması	Rast Makamındaki Kâr-I Nâttık Eserlerinden Oluşturulan Seyr-İ Nâttık Örneğinin Keman Öğretiminde Kullanılabilirliğinin Değerlendirilmesi
Sivas ve Yöresi Halaylarının Kültürel Çeşitlilik Açısından İncelenerek Keman Eğitiminde Kullanılması	Türk Müziği Ezgi Yapılarına Dayalı Keman Eğitimi Modeli
Türk Müziği Keman İcrası Başlangıç Düzeyi Eğitim Modeli	Türk Müziğinde Keman Eğitimi Üzerine Yazılmış Üç Metodun İncelenmesi ve Etütler
Türk Halk Müziği Ezgilerinin Keman Eğitiminde Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri ve Makamsal Etüt Örnekleri	Türkiye'deki Müzik Eğitimi Bölümlerinde, Türk Müziği Makamlarının, Keman Çalma Tekniği Yönünden İncelenmesi
Türk Halk Musikisi Saz Eserlerinin Ortaöğretim Mesleki Keman Eğitiminde Kullanım Olanakları Yönüyle İncelenmesi	Trabzon' da Müzik Eğitimsi Yetiştirmeye Dönük Lise ve Yüksek Öğrenim Kurumlarında Ege Türküleri Yoluyla Başlangıç Düzeyindeki Keman Tekniklerinin Öğrencilere Kazandırılması ve Bu Yaklaşımın Keman Eğitiminde Kullanılabilirliği
Ulvi Cemal Erkin'in "Ninni, Improvisation ve Zeybek Türküsü" Adlı Eserlerinin Keman Teknikleri ve Biçimsel Yönden İncelenmesi	